

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT DOM

2009-11-12 Meddelad i Östersund

Mål nr T
290-06**Kärande**

Carin

SAKEN

Trafikskadeersättning

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.

Kommentar: Domen bygger helt och hållet på indicier.

Carin ska ersätta Försäkringsaktiebolaget för rättegångskostnader med totalt 350 000 kr, varav 187 767 kr avser arbete, 28 000 kr avser tidsspillan, 12 207 kr avser utlägg, 56 993 kr avser mervärdesskatt samt 65 033 kr avser kostnad för bevisning, jämte ränta på

beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för tingsrättens dom till dess betalning sker.

Dok.Id 91910

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708	Storgatan 6	063-15 06 00	063-15 06 90	måndag – fredag
831 28 Östersund		E-post: ostersunds.tingsratt@dom.se		09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Carin var den 10 juli år 2000 inblandad i en trafikolycka med en taxibil. Bilen hon färdades i var vid tidpunkten försäkrad hos Försäkringsaktiebolaget. Cirka fyra år senare var Carin på nytt inblandad i en trafikolycka.

Carin, som enligt egen uppgift före den första olyckan var i allt väsentligt frisk, drabbades efter olyckan av såväl kognitiva som fysiska besvär. Dessa besvär förvärrades enligt Carin efter den andra olyckan. Fråga i målet är i första hand om orsakssamband föreligger mellan trafikolyckorna och Carins sjukdom och arbetsoförmåga, och i andra hand vilken ersättning försäkringsbolaget i så fall bör utge.

Kommentar: ordvalet ” i allt väsentligt ” är felaktigt eftersom jag bevisligen var helt frisk. Uttrycket öppnar möjligheten för tingsrätten att göra en skönsmässig prövning vilket verkar varit avsikten.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

1. Försäkringsbolaget ska i första hand till Carin utge ett kapitalbelopp om 426 510 kr avseende retroaktiv inkomstförlust motsvarande inkomster av heltidsarbete samt 100 procents samband, eller i andra hand det lägre belopp som avser en lägre sysselsättningsgrad om 75 respektive 50 procents tjänstgöring, från och med år 2001 till och med år 2006, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 alternativt den 15 maj 2008, till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat beloppet som skäligt i och för sig.

2. Försäkringsbolaget ska i första hand utge livränta till Carin med årliga 93 955 kr avseende framtida inkomstförlust motsvarande heltidsarbete samt 100 procents samband, eller i andra hand det lägre belopp som avser en lägre sysselsättningsgrad om 75 respektive 50 procents tjänstgöring från och med 1 januari 2007 till 65 års ålder, 2013, jämte ränta enligt 4 § räntelagen varefter livräntans årsbelopp förfaller, det vill säga per 1 februari efterkommande livräntear. Livräntan ska årligen uppräknas enligt lag. Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat beloppet som skäligt i och för sig.

3. Försäkringsbolaget ska till Carin utge ett kapitalbelopp om 12 600 kr avseende sveda- och värkersättning motsvarande sex månaders akuttid, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat beloppet som skäligt i och för sig samt särskilt vitsordat ett belopp om 2 100 kr avseende den andra olyckan.

4. Försäkringsbolaget ska i första hand till Carin utge ett kapitalbelopp om 44 275 kr, eller i andra hand ett kapitalbelopp om 32 775 kr, avseende retroaktiva olägenheter och anspänningar i hem och fritid samt skadebetingade merkostnader från och med 1 april 2001 till och med 31 december 2006, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat ett belopp om 15 525 kr som skäligt i och för sig samt vitsordat ett årsbelopp om 3 000 kr.

5. Försäkringsbolaget ska i första hand till Carin utge ett kapitalbelopp om 103 626 kr, eller i andra hand ett kapitalbelopp om 76 710 kr, avseende framtida merkostnader, olägenheter, anspänningar samt kostnadsrisker, bestående av kapitaliserad livränta, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat den matematiska uträkningen.

6. Försäkringsbolaget ska i första hand till Carin utge ett kapitalbelopp om 57 571 kr avseende behandlings- och resekostnader i samband med operation 2006, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 till dess betalning sker, samt ett kapitalbelopp om 36 200 kr avseende lyte- och menersättning motsvarande den lägre invaliditetsgraden om 15 procent, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 2 juli 2007 till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget ska i andra hand och alternativt utge ett kapitalbelopp till Carin om 63 400 kr, varav 45 400 kr avser olyckan år 2000 och 18 000 kr avser olyckan år 2004, avseende lyte och men motsvarande den högre invaliditetsgraden om 27 procent, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 15 maj 2008 till dess betalning sker.

Försäkringsbolaget som bestrider samband har vitsordat att kostnaden för och kring operationen uppgått till 57 571 kr samt i övrigt vitsordat de matematiska uträkningarna.

Båda parter har yrkat ersättning för rättegångskostnader samt överlämnat bedömning av skäligheten i den andres yrkande till rätten.

GRUNDER

Carin

Carin skadades första gången i följd av trafik då hon som förare av sitt fordon kolliderade med en taxibil den 10 juli år 2000. Carin drabbades till följd av olyckan av personskada vilket resulterade i omfattande besvär och arbetsförmåga. Carin var på nytt inblandad i en trafikolycka den 20 juli år 2004. Hon led då sedan tidigare (efter olyckan år 2000) av en kronisk whiplashskada. Till följd av den andra bilolyckan förvärrades Carins besvär med merinvaliditet som följd.

De fordon Carin färdades i vid olyckorna var försäkrade i Försäkringsbolaget. Eftersom det får anses klart mer sannolikt att Carins skador och arbetsförmåga uppkommit i följd av trafik än av annan orsak är Carin berättigad till trafikskadeersättning från Försäkringsbolaget i enlighet med trafikskadelagen.

Försäkringsbolaget

Eftersom det saknas samband mellan trafikolyckan den 10 juli år 2000 samt olyckan den 20 juli år 2004 och Carins sjukdomsbild ska någon ersättning till Carin inte utgå ur trafikförsäkringen.

DOMSKÄL

Bevisning

I målet har åberopats omfattande såväl skriftlig som muntlig bevisning i form av journalanteckningar, läkarintyg, läkarutlåtanden, brev, intyg m.m. samt förhör med privata sakkunniga och vittnen i form av anhöriga och bekanta till Carin.

Bevisningen kommer inte särskilt genomgås i domen utan endast refereras till i den omfattning tingsrätten finner den vara av värde för bedömningen. Vilken bevisning som åberopats framgår emellertid särskilt av tingsrättens anteckningar.

Kommentar: Återigen vill tingsrätten öppna möjligheten för en skönsmässig bedömning.

Carins hälsa före, vid och efter olyckorna

Såväl Carin som hennes barn har berättat att Carin före den första olyckan var en mycket aktiv och glad person. Hon åkte bland annat skidor, vindsurfade, spelade golf och arbetade. Hon gick också flera utbildningar vilket ledde till att hon av nästan 100 sökande erhöll ett arbete med sex månaders provanställning på Svenska Spar & Förvaltning i Malmö, år 1999. Innan Carin flyttade till Malmö bodde hon i Jämtland tillsammans med sin sambo. Sambon misshandlade dock Carin verbalt i relationen så hon bröt upp från denna och flyttade ner till Malmö för arbetet.

Kommentar: Detta är felaktigt jag flyttade till Östersund för att gå en IATA-utbildning, inte till Malmö.

Carin hade vid denna tidpunkt inga fysiska problem i någon form. Hon hade dock innan flytten haft en tung period i livet dels på grund av uppbrottet från sambon, dels på grund av sorgearbete då hennes far, mor och bror avlidit under en tidsperiod om ett år. Hon var på grund av kris i samband med detta också sjukskriven under två månader.

Kommentar: Jag var sjukskriven för att kunna bistå min bror som låg för döden. Tidsperioden för mina anhörigas bortgång var tre år inte ett år vilket tingsrätten känner till, det framgår såväl av vittnesmål som av akten.

Den 10 juli år 2000 skulle Carin skjutsa sin väninna Barbro till flygbåtarna. På väg för att hämta upp Barbro kom Carin att bli påkörd i en korsning där högerregeln gällde. Olyckan var inte hennes fel. Carin blev väldigt chockad och den taxichaufför som körde den andra bilen var mycket otrevlig och tvingade henne att ta på sig ansvaret för olyckan vilket hon också gjorde. Trots att Carin kände sig förvirrad tog hon sig till sin väninna som bodde precis i närheten. Barbro har berättat att Carin då hon kom var skakig, hade ont i nacken, var ”flummig” och chockad. Trots detta kom Carin att skjutsa Barbro i den krockskadade bilen till flygbåtarna. Barbro var sedan på semester i tre veckor och pratade inte med Carin förrän hon kom tillbaka. Carin var då förändrad.

Carins ena son har berättat att han besökte Carin på kvällen efter olyckan och att hon då klagade över nacksmärtor. Även den andra sonen har intygat detta.

Ann-Charlotte som var granne och är väninna till Carin har berättat att Carin efter olyckan kom och ringde på hos henne samt att Carin då var mycket upprörd över det som hade hänt. Carin hade också ont i nacken vilket man, enligt Ann-Charlotte, får tämligen omgående efter att man har varit inblandad i en olycka. Efter olyckan försämrades Carins hälsa successivt. Hon började skela med ena ögat, fick svårt att gå i trappor, blev andfådd, rörde sig stelare, fick skakningar i händerna, huvudvärk, blev ljud- och ljuskänslig och hon glömde ofta bort saker. Carin besökte också läkare vid ett flertal tillfällen efter händelsen. Vad Ann-Charlotte berättat vinner stöd av de uppgifter Carin själv och hennes vittnen lämnat.

Dagen efter olyckan for Carin, tillsammans med en man, iväg till Grekland på semester. Resan var vid olyckan redan bokad och betald. Carin har berättat att hon under resan mådde dåligt, inte tålde varken sol eller alkohol samt att hon mest låg och vilade på rummet. Den person Carin reste tillsammans med är inte hörd i målet.

Efter att Carin återvänt från semestern återgick hon i arbete. Hon upplevde då själv att hon hade svårt att minnas de enklaste saker samt att hon snubblade ofta. Sönerna har intygat att Carin exempelvis glömde bort hur kopiatorn och datorn fungerade. Ann, som var regionchef på Svenska Spar & Förvaltning, har i brev intygat att något var ”fel” med Carin då denna återgick i arbete. Tidigare hade Carin varit glad och

positiv men hon hade nu ett ojämnt humör, gav ett jagat intryck och kunde inte klara av de enklaste uppgifter. På grund av det såg Ann Karlsson ingen annan möjlighet än att låta Carin sluta på bolaget då provanställningen löpte ut. Detta trots att tanken vid Carins anställande varit att hon skulle erhålla en tillsvidareanställning.

Den 20 juli år 2004 var Carin på nytt inblandad i en trafikolycka då hon blev påkörd bakifrån i låg hastighet. Airbagen löstes inte ut. Carin hade vid denna tidpunkt besökt ett stort antal specialistläkare varav en del dragit slutsatsen att Carin ådragit sig en whiplashskada vid den första olyckan samt att hon utöver det/eller med anledning därav, drabbats av fibromyalgi och viss nedstämdhet. Carin hade också förtidspensionerats på grund av sina fysiska besvär. I samband med den andra olyckan observerade emellertid Carin en omedelbar försämring av sitt tillstånd.

Sammanfattningsvis får av utredningen, särskilt med hänsyn till i målet åberopade läkarintyg, **anses klarlagt att Carins hälsa försämrades avsevärt vid tiden för den första olyckan** samt att hon vid den andra olyckan var i ett tämligen dåligt fysisk skick sedan en längre tid tillbaka.

Kommentar: Jag var helt frisk före första trafikolyckan vilket konstateras på sidan 9 nedan. Ordvalet "vid tiden för" innebär att tingsrätten vill öppna upp för skönsmåssiga bedömningar.

På grund av sina besvär ordnade och bekostade Carin också själv en operation i U.S.A.. Åke Nyström som genomförde operationen i halsryggen såväl **som Carin själv har förklarat att hon efter operationen mått avsevärt bättre.**

Kommentar: finns medicinskt dokumenterat att tremorn, rörelseinskränkningarna och smärtan i nacke och skuldror försvann vilket pekar på samband mellan besvären och trafikolyckan år 2000.

Att så skulle vara fallet är inte heller på något sätt ifrågasatt i målet. Fråga är dock om Carins medicinska besvär har samband med trafikolyckorna?

Dokumentation från tidsperioden året efter olyckan 2000-07-10

Kommentar: Varför har tingsrätten begränsat sig till ett år. Är inte all dokumentation relevant inte minst ur rättssäkerhetssynpunkt? Den viktigaste informationen kommer ju i senare journalanteckningar det vill säga att jag faktiskt får diagnosen whiplashskada. Journalanteckningarna det första året gäller enbart utredning om eventuella hjärtbesvär som det visade sig att jag inte hade.

Av skadeanmälan framgår att Carin dagen efter olyckan inte ansåg sig ha några skador värda att nämna i anmälan. **Carin har således kryssat nej i rutorna för personskador.** Under rubriken "skador som det egna fordonets förare erhöll" har Carin inte skrivit någonting. Hon har undertecknat anmälan den 11 juli år 2000. Enligt uppgift var en son närvarande och hjälpte till då Carin fyllde i blanketten.

Kommentar: Skador som inte syns kan man ju inte verifiera utan läkarundersökning. Det fanns ingen ruta för upplevda besvär i skadeanmälan, den hade jag i så fall kryssat i.

Enligt journalanteckningar besökte Carin läkare på sin hälsocentral vid ett flertal tillfällen under hösten år 2000 och våren år 2001. Hon behandlades därvid av samma läkare vid varje tillfälle. För tydlighetens skull anmärks att olyckan inträffade den 10 juli år 2000. **Relevanta uppgifter som angivits i journalen redovisas i kronologisk ordning nedan.**

Kommentar: Ordet relevant är ju betingat av vilken inställning tingsrätten hade i frågan. Tingsrätten ansåg inte att diagnosen whiplash-skada var relevant.

2000-08-25

"Kommer för kontroll... Patienten har sedan lång tid tillbaka av och till känt smärta i bröstet... Är psykiskt stressad. Patientens moder och fader dog för 1 år sedan och patientens bror för ½ år sedan.

Även precis blivit arbetslös själv. Upplever att minnet försämrats. Har svårt att komma på vissa ord. Känner även hjärtklappning av och till och svettas lätt. Patienten var inne på medicin kliniken akut -92 pga. bröstsmärtor... bedömdes som möjligen exogen depression.”

Kommentar: Journalanteckningen är starkt missvisande, mina anhöriga dog under loppet av tre år men tingsrätten har inte beaktat detta trots att det påpekats. Frågan är viktig eftersom motparten sagt att mina besvär är orsakade av dessa så kallade psykosociala omständigheter. Jag blev uppsagd på grund av att nackskadan gjorde mig arbetsförmögen. Journalanteckningen från medicinkliniken 1992 har jag efterforskat men den finns inte eftersom jag inte varit där. Jag klagade på nackproblem men det antecknades inte i journalen.

Journalanteckning 2000-08-28: "Arbetsprov Patienten arbetar 120 W, vilket motsvarar 94% av förväntad arbetsförmåga. Arbetet avbryts pga allmän trötthet. Patienten anger andfåddhet och yrselkänsla men inget blodtrycksfall noteras. I vila anger patienten en bröstsmärta av grad 4 på Borgskalan, dvs ganska stark, som släpper spontant efter 2 min."

2000-09-07

”Åter för misstänkt hjärtbesvär. Patienten upplever att tryckkänslan i bröstet kommer oftare. Blir lätt andfådd vid små ansträngningar.”

2000-09-11

”Patienten berättar att hon för några dagar sedan gick och promenerade till Torup. Gick upp för en backe och blev då mycket andfådd och fick hjärtklappning. Tyckte det flimrade för ögonen.

Kommentar: Journalutdrag Limhams Läkargrupp 2000-09-26:

Arbets-EKG har inte visat några hållpunkter för coronarinsufficiens.

Telefonsamtal. Pat har igår haft rejält ont i bröstet och det varande i några timmar.

Efter arbetsprov åkte pat till IKEA och fick åter där kraftig smärta i bröstet och var tvungen att gå och sätta sig. Känner sig trött. Smärtan kommer ofta då patienten känner sig stressad eller vid ansträngning.

2000-10-26

”Känner sig trött. Smärtan i bröstet kommer ofta då patienten känner sig stressad eller vid ansträngning.”

Kommentar: Står "mycket trött" i journalen.

2000-11-13

”Telefonsamtal. Patienten har igår haft rejält ont i bröstet och det varade i några timmar.”

2000-11-21

”Söker för värk i höger axel. Patienten har i ett par dagar haft kraftig värk kring höger axel. Vet inte om hon gjorde något speciellt, då det började. Höger axel: inskränkt rörlighet i samtliga rörelseriktningar. Palpationsöm över supraspinatusens infäste. Supraspinatustendinit. Erhåller injektion Depo-medrol med lidokain.”

2000-11-21

”Patienten hade för några dagar sedan kraftig smärta i bröstet.”

2001-01-08

Patienten har ”återkommande episoder av smärta i bröstet”.

Kommentar: Detta är inte korrekt återgivet pga att texten har strukits över i bevismaterialet. I journaltexten står bland annat ”Varit på hjärtmottagningen och man har höjt Seloken dosen till 100 mg och får nu också prova Suscard . Ingen tvekan om att hon har återkommande smärta bröstet”.

2001-02-12

”Känner dagligen värk i bröstet, som sitter under vänster bröst och ut mot mitten. Kan komma när som helst.”

Kommentar: Journalutdrag Limhams Läkargrupp 2001-02-12:

Pat var på coronarangiografi i mitten av januari. Fått besked brevledes av dr Eberhart att undersökningen var invändningsfri, men att man kommer att göra ytterligare undersökningar. Känner dagligen värk i bröstet som sitter under vänster bröst och ut mot mitten.

Kraftigt palp-öm över costosternal-gränsen distalt på vänster sida och under vänster brösttrygg. Pat är påtagligt öm i thorax på platsen där hon brukar ha ont.Skriver ut diklofenax.

2001-03-12

”Patienten har för några veckor sedan haft återigen mycket besvär med värk i bröstet och var inne akut för bedömning.”

2001-03-26

”Man har uteslutit hjärtorsak till patientens bröstsmärtor... Patienten har svårt att acceptera att det är en kroppslig sjukdom. Remiss är skickad till psyk. klinikens mottagning för bedömning.”

Kommentar: Journalanteckning som strukits över i bevismaterialet. ”Försäkringskassan har hört av sig till patienten, tycker att fortsatt sjukskrivning bör skötas av kardiolog.”

2001-04-27

”Bedömd som depression... Vill ha en diagnos på sin värk. Får mer ont vid ansträngning t.ex. då hon spelar golf, det är inte bröstsmärtorna nu som dominerar utan det är mer den generella värken i nacke/skuldror... Patientens besvär skulle mycket väl kunna överensstämma med fibromyalgi.”

Kommentar: Journaltext som inte återgivits: ”Är öm i muskulaturen i vänster thorax. Nu även värk i nacke och skuldror. Ömmar över nackrosetten och över trapeziusmuskulaturen bilat. Palpöm över laterala epicondylen bilat, över trochantor major i höfterna och på medialsidan av knälederna. Misstänkt fibromyalgi.”

2001-05-14

Patienten ”uppgger att hon var ute för en bilolycka i juli -00, färdades i en äldre bil och tror inte att det fanns något nackskydd, frontalkrock. Hade inga besvär precis efter olyckan.”

Kommentar: Journalanteckning som uteslutits: ”Patienten har mest värk i nacke och skuldror.”

2001-06-21

”Patienten känner sig mycket trött. Fortfarande mycket värk i nacke och skuldror. Känner sig stel och har värk i hela kroppen på morgonen även i fötter och ben. Känns som träningsvärk... Diskuterar idag antidepressiv behandling som kan vara en möjlig behandling då fibromyalgi misstänkes.”

Kommentar: utesluten journaltext: ”Träningsvärken försvinner då hon varit i rörelse ett tag, dock ej i nacke och skuldror. Känner sig trött. Klarar inte av stress. Får då mer ont. Har svårt att tänka och glömmar saker lätt. Får skriva upp vad hon ska göra och handla, svårt att koncentrera sig och även svårt att hitta ord och namn.”

2001-08-14

”Patienten har inte mått bra under sommaren, har haft mycket värk i nacke/skuldror, men ibland även i armar och lår. Tycker att det försämras av värme, svårt att koncentrera sig och tycker även att minnet är påverkat... Verkar något nedstämd idag.”

2001-08-24

”Patienten upplever mycket värk i thorax.”

Kommentar: står ”Kraftigt palp-öm i thorax ventralt bilat”.

Kommentar: Här slutar tingsrätten att notera vidare journalanteckningar trots att det finns journalanteckningar ända fram till 2002-03-05.

Av journal från Limhams Läkargrupp 2001-09-25 framgår följande:

”Man har funnit hållpunkter för centralstörd modulering, men pat uppfyller ej helt säkert kriterierna för fibromyalgi.”

2001-10-26 noteras i journalen: ”Patienten bör få kontakt med whiplash-team med anledning av tidigare skada och resultatet av MR halsygg (buktande disk) föranleder att patienten bör remitteras till ortoped för snar bedömning”.

2001-11-02 noteras i journalen: ”Buktande disk i nivå C5-C6. Påverkan på nervroten foraminalt höger sida.”

2002-01-11 noteras i journalen: ”Det har nu tillkommit neurologiska symtom som grovvågig tremor i höger arm som ökar vid stress och patienten har även vid två tillfällen haft ofrivillig urinavgång.”

2002-01-15 noteras i journalen: ”Patienten var hos neurolog J Gatchev 28/11, efter att tremorn debuterat. Han har bedömt att det är ett uttalat muskelspänningstillstånd och sannolikt whiplash-skada.”

2002-01-15 noteras i journalen: ”Frågeställning sublaxation.”

2002-03-05 ställdes slutligen diagnosen whiplash-skada efter omfattande utredningar. Varför nämns inte detta i domen? Tingsrätten har uppenbarligen medvetet undvikit att ta med relevant information och i stället velat framtona information som inte är relevant.

2002-05-06 noteras i journalen: ”Förlänger sjukskrivningen.”

Utöver dessa journalanteckningar finns sex omfattande medicinska utredningar som fastställer nackskador orsakade av trafikolyckan. Dessa har tingsrätten inte beaktat.

Dokumentation från tidsperioden *närmast* efter olyckan 2004-07-20

Carin har i skadeanmälan, som är undertecknad den 22 juli 2004, angivit att hon av trafikolyckan drabbades av personskador i form av yrsel, skakningar, delvis känselbortfall, nackstelhet, ryggont samt en allmän försämring av sitt tillstånd.

Enligt journalanteckningar från Cityakuten den 20 juli 2004 var Carin vid tillfället sned i nacken och hade kraftigt inskränkt rörlighet. Någon skelettskada kunde dock inte påvisas.

Enligt journalutdrag från Neurologiska kliniken, Karolinska Universitetssjukhuset, den 21 juli 2004 upplevde Carin förvärrade smärtor från nacken efter olyckan samt känselbortfall i händer och fötter. Hennes rörlighet i halsryggen var kraftigt nedsatt.

Kommentar: Diagnos Cityakuten och KS: nackdistortion framgår inte av domen.

Medicinska ståndpunkter

I målet har på parternas begäran hörts nio läkare som privata sakkunniga bland annat i fråga om orsakssambandet mellan olyckorna och Carins besvärproblematik.

Såvitt tingsrätten uppfattat saken utgår något förenklat samtliga läkare från en av två utgångspunkter. Den ena gruppen utgår från traumat vid olyckstillfället och ser till utvecklingen av besvären närmast efter olyckan samt symtomutvecklingen i ett längre perspektiv. Den andra gruppen utgår från symtomfloran och finner utifrån den en möjlig historisk orsak/förklaring till besvären. Beroende på vilken utgångspunkt respektive läkare använt har de kommit till olika slutsatser i fråga om samband mellan olyckorna och Carins besvär.

Kommentar: Detta är helt fel, båda grupperna utgår från traumat vid olyckstillfället och ser till utvecklingen av besvären såväl på kort som på lång sikt. Det som skiljer läkarna åt är att de behandlande läkarna ser på den samlade symtombilden så som den beskrivits i Whiplashkommissionens rapport och av Socialstyrelsen vilket försäkringsläkarna inte gör. Försäkringsbolagets läkare sitter i ett jävsförhållande vilket inte de behandlande läkarna gör.

Samtliga hörda tycks emellertid vara tämligen överens om att man vid bedömningen bör utgå från fem olika faktorer, nämligen; 1. hälsotillståndet innan olyckan, 2. graden av våld eller trauma som orsakats av olyckan, 3. symtomdebut i anslutning till olyckan, 4. kontinuitet i besvären, och 5. konkurrerande orsaker. Relevansen av dessa frågeställningar som utgångspunkt vinner stöd av åberopad skriftlig bevisning i form av Whiplashkommissionens och rättsliga rådets utredningar.

Utöver det har den traumatiska principen diskuterats. Enligt den traumatiska principen bör besvären i anslutning till skadetillfället vara svårast för att sedan, efter hand, avklinga. En utveckling och försämring av besvären över tid synes således tala mot en whiplashrelaterad skada. Det konstateras emellertid därvid att den traumatiska principen inte inom medicinen på något sätt är oomstridd samt att ett accelererande symtomförlopp under särskilda omständigheter godtagits i praxis (jfr NJA 2001 s. 657).

Kommentar: Varför har inte domstolen uppfattat att jag hade ett accelererande förlopp?

Tingsrättens bedömning

Bevisbördans placering och beviskravet

Carin har bevisbördan för sitt påstående om att det föreligger ett orsakssamband mellan de trafikolyckor hon varit inblandad i och hennes sjukdomsbild.

Såvitt avser beviskravet måste Carin för att hennes talan ska vinna bifall, med beaktande av samtliga omständigheter i målet, göra det klart mer sannolikt att hennes besvär härrör från trafikolyckorna än att det finns någon annan orsak till dem (jfr NJA 1991 s. 481 och NJA 1993 s. 764).

Sambandsbedömning av trafikolyckan 2000-07-10 och Carins besvär

1. *Hälsotillstånd innan olyckan:* Av utredningen får anses framgå att Carin före olyckan var i vart fall i allt väsentligt fysiskt frisk. Det enda som är åberopat i målet som talar mot det är att Carin under 1992 vid ett tillfälle besökte vårdcentral på grund av bröstsmärta. Tingsrätten finner emellertid att några slutsatser om Carins fysiska hälsa inte bör dras utifrån det. **Det får således hållas för visst att Carin inte led av någon fysisk sjukdom före olyckan.**

Kommentar: tingsrätten hävdar ändå längre ned att fibromyalgi, som enligt tingsrätten växer fram långsamt, kan vara orsak till alla plötsligt uppkomna besvär. Mina läkare har konstaterat att fibromyalgin är sekundär till nackskadorna.

Vad vidare avser Carins psykiska hälsa står det klart att Carin själv inte ansåg sig vara deprimerad eller nämnvärt nedstämd före olyckan. Det har emellertid framkommit att **Carin året innan trafikolyckan drabbades av tre dödsfall i familjen** samt att hon på grund av kris var sjukskriven under två månader. I samband med det bröt också Carin upp från sin dåvarande sambo som hade misshandlat henne verbalt. **Av den medicinska utredning som finns i målet framgår också att Carin vid olika tillfällen bedömdes vara nedstämd eller deprimerad. Dessa anteckningar avser dock perioden efter olyckan. Någon liknande dokumentation från tiden före olyckan finns inte förutom uppgiften om Carins sjukskrivning.**

Kommentar: Uppgifterna om dödsfallen inom ett år ska vara tre år vilket nämndes under vittnesförhören och framgår av akten men tingsrätten har valt att inte beakta detta. Tingsrättens uttryckssätt gör att läsaren förvillas att tro att Carin kan ha varit nedstämd eller deprimerad innan olyckan.

2. *Graden av våld eller trauma som orsakats av olyckan:* **Det är i målet ostridigt att den första olyckan Carin var inblandad i var så pass kraftig att hon kan ha ådragit sig en whiplashskada.**

Kommentar: Bilen blev skrotad.

3. *Symtomdebut i anslutning till olyckan:* Carin med anhöriga har hävdatt att hon i direkt anslutning till olyckan drabbades av nackvärk samt kognitiva besvär. Det vinner också visst stöd av det brev Carins dåvarande arbetsgivare skrivit. Mot det står den skriftliga bevisning, främst i form av skadeanmälan och journalanteckningar, som åberopats i målet. **I skadeanmälan, vilken Carin fyllde i dagen efter olyckan, har hon uppgett att hon inte drabbades av någon personskada vid händelsen.** Av journalanteckningar framgår vidare att Carin uppsökte läkare först sju veckor efter händelsen samt att hon då angav bröstsmärtor som kontaktorsak. Carin besökte sedan läkare ett stort antal gånger under hösten varvid hon även fortsättningsvis angav i huvudsak bröstsmärtor som anledning. **Då bilolyckan första gången fördes på tal, vid besök den 14 maj 2001, noterades i journalen att inga besvär förekommit precis efter olyckan.** Det bör emellertid nämnas att Carin redan vid det första besökstillfället angav att hennes minne försämrats samt att hon hade svårt att finna ord, vilket i sig kan vara ett tecken på att Carin faktiskt drabbades av en whiplashskada vid olyckan.

Kommentar: Whiplashkommissionen och Socialstyrelsens rättsliga råd har båda framhållit att symtombilden vid kroniska nackskador ser ut enligt följande:

Nackvärk, huvudvärk av typ spänningshuvudvärk, yrsel av typ ostadighet och osäkerhetskänsla, neurologiska besvär, neuropsykiatriska symtom såsom minnes-och koncentrationsproblem, sömnstörningar och trötthet, ängslan, oro, depression, irritabilitet mm och/eller av symtom relaterade till ett neuropsykiatriskt spänningstillstånd såsom öronsus, ögonsymtom, käkledsbesvär mm. Det tar upp till två år innan besvärsbilden stabiliserats.

Vid mina första läkarbesök konstaterades kraftig smärta i bröstet, stresskänslighet, svårt att komma på vissa ord, försämrat minne, hjärtklappning, svettningar, yrsel, belastningskänslighet, flimmar för ögonen, värk i höger axel och rörelseinskränkningar samt trötthet.

Fråga bör dock ställas vilket bevisvärde de olika bevismedlen bör anses ha. Till en början kan konstateras att det gått över nio år sedan trafikolyckan inträffade. Såvitt framkommit har ingen av de hörda i målet, som inte är sakkunnig, gjort några anteckningar om de besvär de noterade att Carin hade kort efter olyckan. Det måste anses allmänt känt att minnesbilder försämras med tiden samt påverkas av yttre omständigheter. Det är också uppenbart att Carins försämrade hälsotillstånd påverkat såväl hennes eget som anhörigas liv avsevärt. Det framstår i ett sådant läge som oundvikligt att Carin med anhöriga inte diskuterat hälsobesvärerna. Med beaktande av det får Carins egen berättelse och hennes anhörigas berättelser anses ha ett relativt begränsat bevisvärde i sambandsfrågan. Även det intyg som Carin åberopat från sin arbetsgivare får anses ha ett begränsat bevisvärde då denna inte hörts i målet och motfrågor således inte kunnat ställas av Försäkringsbolaget.

Kommentar: Nedvärderingen av bevisvärdet går väl långt speciellt med tanke på att tingsrätten inte beaktat stora delar av den skriftliga dokumentationen. Till saken hör att mitt eget ombud vägrade att ta med mina dagboksanteckningar för tiden från trafikolyckan fram till år 2006-04-27.

Den skriftliga bevisning som åberopats i målet i form av skadeanmälan och journalanteckningar ger däremot en entydig bild av Carins besvär i direkt anslutning till olyckan såsom icke existerande. Det enda som egentligen talar för att Carin drabbades av en whiplashskada vid olyckan är det faktum att det vid det första läkarbesöket finns en dokumentation om minnessvårigheter. Av journalanteckningar från detta besök går dock inte att utläsa något om när dessa minnessvårigheter skulle ha debuterat.

Kommentar: Tingsrätten återger felaktigt vad som står i journalanteckningarna enligt ovan.

Journalanteckningar i den omfattning de åberopats i målet bör enligt rättspraxis tillmätas ett högt bevisvärde (jfr NJA 2001 s. 657).

Kommentar: Högsta domstolen säger i nämnda NJA att journalanteckningar kan vara behäftade med betydande fel.

Carin har dock som det får uppfattas mot det invänt dels att hon saknade förtroende för den behandlande läkaren, dels att läkaren i inledningsskedet bedömde hennes primära besvär som hjärtproblem och således inriktade sig på en annan problematik än den i målet aktuella. Carin har utöver det anfört, vilket vinner visst stöd av hörda sakkunniga i målet, att journalanteckningar ibland är ofullständiga och felaktiga. Även om det möjligen föreligger visst fog för Carins senare påstående kan det inte tillmätas sådan betydelse att tingsrätten på den grunden och mot Försäkringsbolagets bestridande, kan konstatera att Carin led av nackbesvär i direkt anslutning till olyckstillfället. Tingsrätten kan inte grunda sin bedömning på någonting som inte dokumenterats, det vill säga någonting som möjligen uteslutits i journalerna.

Kommentar: Hur kan domstolen då påstå att mina besvär är orsakade av psykosocial belastning, det finns ingen, absolut ingen, medicinsk dokumentation som kan läggas till grund för dessa indicier. Dessutom vet tingsrätten att journalanteckningarna är felaktiga och missvisande. Problemet som tingsrätten bortser ifrån är

att min husläkare missade att ställa rätt diagnos från början, hon utgick inte från min samlade symtombild utan koncentrerade sig enbart på bröstsmärtorna.

Carin har hänvisat till att Stockholms tingsrätt, i en dom meddelad den 3 oktober 2008 (T 30385-05), i ett liknande mål har bifallit den skadelidandes talan. Det kan emellertid konstateras att det i det målet, utöver åberopad muntlig bevisning, fanns medicinsk dokumentation då den skadelidande dels förts med ambulans från olycksplatsen, dels enligt journalanteckningar återvänt till sjukhuset endast tre dagar efter olyckan med nackbesvär.

Med hänsyn till det anförda finner tingsrätten vid en samlad bedömning att Carin inte lyckats styrka att hon hade några whiplashskaderelaterade besvär i anslutning till trafikolyckan.

Kommentar: Är det inte klart mer sannolikt att mina besvär kommer av trafikolyckan än av indiciebaserade orsaker med tanke på att jag från att ha varit helt frisk blev sjukpensionerad 1½ år efter olyckan baserat på nio omfattande medicinska utredningar. Diagnos: whiplashskada.

4. *Besvärens kontinuitet:* Enligt den traumatiska principen bör en skada precis efter traumat vara som mest smärtsam. Smärtan bör sedan efter hand avta. Det finns ingen medicinsk dokumentation som enligt tingsrättens mening styrker att Carins sjukdomsförlopp sett ut på sådant sätt. Snarare tycks, enligt de journaler och läkarintyg som åberopats i målet, Carins besvär till en början varit relativt begränsade för att sedan utökas och förvärras. Carin har också bland annat vid en senare tidpunkt erhållit diagnosen fibromyalgi.

Kommentar: Jag fick diagnosen whiplash-skada samtidigt med diagnosen fibromyalgi.

Det är visserligen på så sätt att flera av de av Carin åberopade sakkunniga i målet har påtalat att den traumatiska principen är omstridd samt givit alternativa förklaringar och hypoteser om symtomutveckling vid en whiplashskada. Därvid har också en diskussion uppkommit om möjligheten att Carins fibromyalgi är sekundär till det av henne påstådda traumat. Såsom tingsrätten uppfattat saken är dock en sådan slutsats fortfarande något kontroversiell. Dessutom står det klart att fibromyalgi likaväl kan uppkomma utan något inledande trauma. Carins fibromyalgidiagnos kan därför i sig inte anses tala varken för eller emot att ett samband föreligger. Tingsrätten finner däremot att bedömningen av Carins sjukdomsbild bör göras utifrån den traumatiska principen då det synes vara den vetenskapliga teori som för närvarande har högst evidens. Såsom flera av de sakkunniga påtalat konstaterar tingsrätten därvid att Carin haft en atypisk symtomutveckling. Detta tillsammans med den sena symtomdebuten talar mot att Carin drabbats av en whiplashskada i samband med olyckan. Fråga är då om det finns någonting annat som kan förklara Carins sjukdom?

Kommentar: Jag hade inga besvär före trafikolyckan. Enligt traumatiska principen utvecklas 10% av nackskadorna till kroniska skador. Min symtomutveckling var typisk för kroniska nackskador inte atypisk. Här visar tingsrätten att den blivit vilseledd av de medicinska rådivarna.

5. *Konkurrerande orsaker:* Flera av Carins sakkunniga har hävdade att ingenting annat än en whiplashskada kan orsaka alla de symtom Carin lider av medan Försäkringsbolagets sakkunniga har menat att det finns flera andra sjukdomstillstånd som i vart fall i kombination kan ge de symtom Carin har. Till en början kan konstateras att Carin faktiskt lider av fibromyalgi. Fibromyalgi är en sjukdom som kan ge såväl kognitiva besvär som omfattande smärtor. Det synes dock inte vara en sjukdom som helt plötsligt ter sig relativt allvarlig utan snarare som en sjukdom som "växer fram" över tid. Tidsförloppet synes dock kunna löpa över ett stort spann. Enligt tingsrättens bedömning stämmer Carins sjukdomsförlopp, såsom det dokumenterats i läkarjournaler, väl överens med att hon utvecklat fibromyalgi med början ungefär i tiden för olyckan. Det faktum att Carin i ett tidigt stadium efter incidenten klagat över kognitiva besvär kan mycket väl förklaras dels genom fibromyalgin i sig, dels av de psykosociala besvär som det får anses utrett att Carin haft. Det anmärks därvid att det får anses allmänt veterligt att depression kan orsaka exempelvis minnesproblem.

Således finner tingsrätten att det finns andra lika sannolika förklaringar till Carins sjukdomsbild än att hon drabbades av en whiplashskada i samband med olyckan.

Kommentar: Det finns ingen medicinsk dokumentation upprättad före olyckan, därför finns det inget som pekar på fibromyalgi, minnesproblem eller depression vilket tingsrätten också själv konstaterar i domen. Tingsrätten går därmed emot sig själv eftersom tingsrätten anser att det inte går att dra några slutsatser från något som inte står i journalerna eller möjligen kan ha uteslutits. Före olyckan hade jag genomfört avancerade studier med gott resultat, flyttat från Östersund till Malmö och blev uttagen till ett jobb i konkurrens med 98 sökande.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten, som i och för sig inte på något sätt ifrågasätter de medicinska problem Carin bevisligen lider av, att Carin inte kan anses ha gjort det klart mer sannolikt att det föreligger ett samband mellan olyckan år 2000 och de besvär samt den arbetsförmåga hon drabbats av, än att det inte gör det. Hennes talan ska alltså i den delen ogillas.

Sambandsbedömning av trafikolyckan 2004-07-20 och Carins besvär

Det får i målet anses utrett att Carin redan innan den andra olyckan var i ett relativt dåligt hälsotillstånd med en omfattande symtomflora. Därtill kommer att det också är tvistigt om den andra olyckan var så pass kraftig att Carin kunde drabbas av en whiplashskada vid densamma. Någon egentlig bevisning har inte åberopats i fråga om kraften vid olyckan.

Carin har hävdats att hon i och med den andra olyckan drabbades av mer omfattande besvär. Detta vinner också visst stöd av åberopade journalanteckningar. Mot det står emellertid uppgifter om att Carins symtomflora vid denna tidpunkt var så omfattande att det är omöjligt att avgöra om hon på grund av den andra olyckan orsakades någon merinvaliditet.

Kommentar: Tingsrättens uppfattning är inte sakligt grundad, det finns ingen medicinsk utredning som klarlagt graden av merinvaliditeten på grund av den andra olyckan. Det finns klarlagt i medicinsk dokumentation att merinvaliditet uppstått, bland annat tillkom blefarospasm, WAD-relaterad käkförskjutning, förvärrad yrsel, ökade rörelseinskränkningar, förvärrad tremor, balansstörningar, domningar och babinsky. Diagnos Cityröntgen samt KS: halsryggsdistorsion.

Med beaktande av att utredning om olyckans kraft saknas samt svårigheten att bedöma om Carin faktiskt drabbats av mer omfattande besvär på grund av olyckan, finner tingsrätten att Carin inte heller i denna del kan anses ha gjort klart mer sannolikt att hennes merinvaliditet är orsakad av händelsen än att den inte är det. Carins talan ska alltså även i denna del lämnas utan bifall.

Rättegångskostnader

Eftersom Carins talan lämnas utan bifall är hon skyldig att ersätta Försäkringsbolaget för rättegångskostnader i målet. Försäkringsbolaget har yrkat ersättning med totalt 415 320 kr inklusive mervärdesskatt. Av beloppet avser 240 000 kr arbete, 28 000 kr tidsspillan, varav totalt 45 000 kr avser arbete och tidsspillan för mellandomen, 12 207 kr utlägg, 70 051 kr mervärdesskatt samt 65 033 kr sakkunnigbevisning.

Tingsrätten har enligt 18 kap. 8 § rättegångsbalken att göra en skälighetsbedömning av rättegångskostnaderna. Vid en jämförelse mellan parterna kan därvid konstateras att Carin själv yrkat ersättning med 329 832 kr inklusive mervärdesskatt. Hennes yrkade ersättning ligger således avsevärt lägre än Försäkringsbolagets. Av Försäkringsbolagets räkning framgår inte timkostnaden eller hur lång tid som har förbrukats vid respektive åtgärd. Det är på grund av det särskilt svårt att bedöma skäligheten i yrkandet. Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att Carins ersättningskyldighet bör sättas ned.

Tingsrätten finner att ersättningsskyldigheten bör stanna vid skäliga 350 000 kr inklusive mervärdesskatt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Skriftligt överklagande ges in till tingsrätten senast den 3 december 2009 men ställs till Hovrätten för Nedre Norrland. Prövningstillstånd krävs.

På tingsrätten vägnar,

Göran Simonsson Staffan Lindkvist Malin Almqvist

Referent